

บทที่ 5

ความผูกพันของพื้นที่และเวลา

ความผูกพันของพื้นที่และเวลาหรือความผูกพันของช่วงเวลาและประสบการณ์ น่าจะเป็นคำจำกัดความที่น่าเสนอภาพแทนลักษณะกระบวนการทำงานของผู้ศึกษาในขณะสร้างงานภาพยนตร์ทดลองเรื่อง “ความงามในความสัมพันธ์ของพื้นที่และเวลา” ได้เป็นอย่างดีกระบวนการทำงานที่เกิดจากการรวบรวมภาพวิดีโอส่วนตัวที่ผู้ศึกษาได้บันทึกไว้จากต่างกรรมต่างวาระตั้งแต่ พ.ศ. 2547-2551 นำมาเรียบเรียงและสร้างความสัมพันธ์ของเรื่องราวใหม่ด้วยอาศัยกระบวนการตัดต่อภาพและเสียง ซึ่งอยู่ภายใต้สมมุติฐานและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ของ “พื้นที่และเวลา” การสร้างความหมายของภาพและเสียงเพื่อสร้างช่วงเวลาและประสบการณ์ใหม่ที่เป็นสาธารณะ เรื่องราวที่เกิดจากการประติดประต่อกันของพื้นที่และเวลาที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกันอย่างเจาะจงแต่มีจุดร่วมที่เกิดจากการกระทำของตัวผู้ศึกษาและขอบเขตการบันทึกภาพและเสียง ของกล้องวิดีโอระบบดิจิทัล ภาพความทรงจำในอดีตที่ถูกนำกลับมาทบทวนใหม่เข้าไปเข้ามา ความเป็นตัวตนในอดีตที่ถูกคัดเลือกและตัดสินใจใหม่จากตัวตนในปัจจุบัน สิ่งที่ไม่ได้ปรากฏอยู่ในกรอบภาพแต่มีความสัมพันธ์ในช่วงเวลานั้น เป็นประสบการณ์ในอดีตที่ถูกให้ความหมายใหม่ด้วยความทรงจำขณะปัจจุบัน ช่วงเวลาที่คาบเกี่ยวกันในอดีตถูกต่อเติมและเสริมแต่งด้วยเวลาและชุดของตรรกะในปัจจุบัน

มีบางคนเคยกล่าวไว้ว่า ภาพทุกภาพมีเรื่องราวและความทรงจำเป็นของตนเอง ภาพหนึ่งภาพอาจแทนเป็นคำพูดหรือการอธิบายได้มากกว่าหนึ่งคำขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของภาพนั้นๆ กับผู้ชมหรือผู้ที่เป็นเจ้าของภาพ เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น อาจเพราะภาพหนึ่งภาพที่ปรากฏในขนาดกว้างคุณยวานั้น ไม่ได้ประกอบขึ้นจากเพียงแค่องค์ประกอบทางศิลปะหรือความเชี่ยวชาญในเทคนิคการถ่ายภาพที่ปรากฏอยู่บนพื้นผิวหน้าสัมผัสเพียงเท่านั้น แต่ยังมีสิ่งที่อยู่นอกเหนือจากนั้น ช่วงเวลาที่ถูกแช่แข็งไว้ที่แสดงถึงทั้งความสัมพันธ์และความสำคัญของภาพถ่ายซึ่งช่วงเวลาในภาพนั้นอาจสั้นจนเป็นเพียงแค่เสี้ยววินาที หรืออาจจะยาวนานนับเป็นชั่วอายุคนๆ หนึ่ง เลยทีเดียว อาจเป็นเสี้ยววินาทีของความประทับใจที่ถูกคนแรกเกิดมาลิ้มตาดู โลกหรืออาจเป็นภาพสุดท้ายของความสัมพันธ์อันยาวนานของใครบางคน ช่วงเวลาที่ถูกแช่แข็งไว้ในภาพจึงไม่อาจวัดได้ด้วยขนาดของภาพและเช่นเดียวกันความหมายหรือความสำคัญของภาพก็ไม่ใช่แค่เพียงสิ่งที่ปรากฏอยู่บนภาพ ความสำคัญหรือความหมายของพื้นที่ในภาพถ่ายจึงเป็นความหมายที่ประกอบสร้างจากพื้นที่ในสำนึกและช่วงเวลาที่ไม่เคยหยุดนิ่งในความทรงจำ

ปัจจุบันนอกจากภาพถ่าย เรายังมีภาพเคลื่อนไหวที่มีความสำคัญและมักถูกใช้ เครื่องเป็นเครื่องมือบันทึกความทรงจำของเหตุการณ์ต่างๆ หรือใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงความจริงในการยืนยันการมีตัวตนแห่งหนึ่งของบุคคลและวัตถุต่างบนโลกใบนี้ ภาพเคลื่อนไหวสร้างความเชื่อมั่นในการเข้าใจความจริงอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน เหตุด้วยการจำลองความสัมพันธ์ของช่วงเวลาระหว่างภาพถ่ายเอาไว้เกิดเป็นช่วงเวลาเสมือนจริงที่เรายอมรับ เช่นเมื่อเราดูภาพถ่ายวิดีโอ เรามักจะไม่คิดว่านั่นคือภาพนิ่งหลายๆ ภาพที่นำมาเรียงต่อกัน แต่เรามักจะคิดว่านั่นคือช่วงเวลาของความจริงที่เกิดขึ้น เพราะทุกสิ่งทุกอย่างดูเหมือนจริงจากการเคลื่อนไหวที่ปรากฏและเสียงที่ได้ยิน การทบทวีคุณของพื้นที่และสำนึกเวลาที่ได้จากภาพความเคลื่อนไหว ทำให้ภาพเหตุการณ์ในอดีตที่ถูกบันทึกไว้ในเวลา ณ. ขณะนั้น ถูกทำให้เป็นนิรันดร์และเป็นเอกเทศจากการยึดเหนี่ยวของกาลเวลา เวลาในภาพเคลื่อนไหวสามารถหยุดและเริ่มต้นใหม่ได้เสมอ สามารถย้อนเวลากลับไป หรือเร่งเวลาให้เร็วขึ้นได้ ยกตัวอย่างเช่น เรากำลังดูภาพเคลื่อนไหวที่บันทึกเหตุการณ์เมื่อ 1 ปีก่อน เวลาในภาพที่ปรากฏก็คือเวลาเสมือนของเมื่อหนึ่งปีก่อนที่เคลื่อนไหวซ้อนทับไปมากับเวลาจริงในปัจจุบัน อดีตที่เป็นปัจจุบันในพื้นที่ของตัวมันเอง แต่เป็นอดีตในพื้นที่และเวลาในปัจจุบัน ข้อมูลของภาพเหล่านั้นหรือการเคลื่อนไหวของภาพเหล่านั้น กำลังโต้ตอบกับพื้นที่หรือภาพเสมือนที่มีบันทึกอยู่ในความทรงจำ หรือประสบการณ์ของคนเรา อะไรทำให้ภาพเหล่านั้นดูสมจริง กระบวนการเปรียบเทียบที่เกิดขึ้นเพียงเสี้ยวเวลาในสมอง การแปรข้อมูลวัตถุสำนึกเรื่องพื้นที่และเวลาในสมองแปรเปลี่ยนข้อมูลของภาพและเสียงเหล่านั้นให้มีความหมายมากกว่าสิ่งที่กำลังปรากฏ เช่นเวลาเราดูภาพบางอย่างที่สร้างความสะเทือนใจ อะไรคือตรรกะที่กำหนดความหมายและนำไปสู่ความรู้สึกสะเทือนใจ